

EDINOST

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj, ob ponedeljkih ob 8 dopoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadst. — Val dopisni naj se pošilja uredništvu lista. Nežalostno pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik koncesije lista „Edinosti“: — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge s omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina: Za celo leto K 24—
za pol leta 12—
za tri mesece 6—
za nedeljsko izdajo za celo leto 240
za pol leta 120

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vin. Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 5— vsaka nadaljna vrsta 2—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšeratalni oddelček „Edinosti“. Naročniki in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toli se v Trstu.

Uprava in inšeratalni oddelček se nahajata v ulici Sv. Franciška Asiškega št. 20. — Poštnoštevilniški račun št. 841.663.

Nemška armada zasedla včeraj Bruselj.

Nemci potopili en angleški podmorski čoln in močno poškodovali dva rušilca torpedovk. Pred izbruhom vojne med Nemčijo in Japonsko.

BERLIN 20. (Kor.) Wolf-fov urad poroča: Nemci so danes zasedli Bruselj.

Zaplenjeni topovi.

BERLIN 20. (Kor.) »Wolf-fov urad« poroča: Naše čete so pri Tirlemontu zaplenile eno poljsko baterijo, eno težko baterijo in eno zastavo. Ujetih je bilo 500 mož.

Naša kavalarija je pri Perzevu odvzela sovražniku dva topova in dve strojni puški.

Križarki »Strassburg« in »Stralsund« v boju z angleškimi podmorskimi čolni.

BERLIN 20. (Kor.) Wolf-fov urad poroča: Mali križarki »Strassburg« in »Stralsund« ste v zadnjih dneh križarili v južnih vodah Severnega morja. Pri tem je zagledala »Strassburg« pod angleškim obrežjem dva sovražna podmorska čolna in je enega z večje daljave s par strelji potopila. »Stralsund« se je zapletla na daljše daljave v boj z več sovražnimi rušilci torpedovk in pri tem dva poškodovala. Pri tej priliki, kakor tudi pri poževdovani vojni nekega zrakoplova do Skageraka, se je zamoglo vnovič dognati, da je nemško obrežje in nemško vodovje prosto sovražnika in da zamorejo nevarne ladje neovirano vršiti svojo službo.

Japonski ultimatum Nemčiji.

ROTTERDAM, 20. (Kor.) »Nieuwe Rotterdamse Courant« priobčuje sledeči oficijalni angleški komunik: Med angleško in japonsko vlado obstoji natančen sporazum o potrebi skupnih odredb obrambe njunih interesov na Daljnem Vzhodu, posebno glede integritete Turčije. Delovanje Japonske se nikakor ne bo razširilo preko Kitajskega morja v Tihi ocean, izvemši, v kolikor zahteva to varstvo japonske trgovske mornarice. Japonska akcija se ne bo raztegnila niti na azijska vodovja zapadno od Kitajskega morja, na suhem pa samo na ono ozemlje na vzhodnoazijskem ozemlju, ki ga je zasedla Nemčija.

BERLIN 20. (Kor.) »Wolf-fov urad« priobčuje iz nemške kolonije Kiaučau na Kitajskem, sledečo brzojavko: Potrditev izročitve japonskega ultimata, nas sil, da izvršimo do skrajnosti svojo dolžnost. — Guverner.

Amerikanci se vračajo domov.

KARLOVI VARI, 20. (Kor.) Tukaj se mudeči Amerikanci so se danes s posebnim vlakom odpeljali preko Podmolkija na Nizozemsko.

Bolgarska in mednarodni položaj.

SOFIJA, 20. (Kor.) »Agence tel. Bulgare« poroča: Poluradni komunik pravi: Ker sedanji mednarodni evropski položaj ne spravlja Bolgarske v nobeno neposredno nevarnost, ministrski predsednik nikakor ne bo naprosil kralja za sklicanje kronskega sveta, kakor zahtevajo to voditelji opozicije.

Talaat bej v Sofiji.

SOFIJA, 20. (Kor.) Kralj Ferdinand je sprejel včeraj zvečer turškega ministra za zunanje zadeve, Talaat beja in predsednika turške zbornice, Halil beja, v posebni avdijenci.

SOFIJA, 19. (Kor.) O misiji turškega notranjega ministra Talaat beja, ki je imel danes z ministrskim predsednikom Radoslavom daljšo konferenco, je bilo izdano sledeče oficijozno poročilo: O potovanju Talaat beja in njegovem prihodu v Sofijo se bodo gotovo razširjale vse močnejše vesti. Po informacijah merodajnih krogov je hotel Talaat bej v očigled mnogim skupnim interesom, ki jih imata Bolgarska in Turčija, stopiti v stike z merodajnimi bolgarskimi državniki.

Turški minister za notranje zadeve in zbornični predsednik v Bukarešti.

BUKAREŠT 20. (Kor.) »Agence Telegraphique Roumaine« poroča, da sta turški minister za notranje zadeve Talaat bej in zbornični predstnik Halil danes dopoldne s svojim spremstvom prišla v Bukarešt.

Pohvala armadnega inspektorja FZM. Potioreka bosniško-hercegovinski finančni struži.

SARAJEVO 20. (Kor.) Držalni predsednik, armadni inspektor FZM. Potiorek je naslovil na deložno vlado sledeče pisanje: Bosniško-hercegovinska finančna straža se je za časa mobilizacije ob deložni meji borila s c. in kr. vojsko proti zavrnatemu so-

vražniku ramo ob ramo hrabro in moško in dala večkrat izglede prave vojaške hrabrosti. Zelo in posebno me veseli, da mi je dano, izreči bosniško-hercegovinski finančni straži za dokazano, izvršno zadržanje in postojanje proti sovražniku v imenu Najvišje službe posebno pohvalno priznanje in pa mojo toplo zahvalo.

Od magnatske zbornice prof. Müller na povratku v Budimpešto.

BUDIMPEŠTA 20. (Kor.) Ud magnatske zbornice, profesor baron Müller, o katerem se je mislilo, da je v Nougentu interniran, se vrača preko Turina v Budimpešto.

Ovucije ministrskemu predsedniku Tiszi.

BUDIMPEŠTA 20. (Kor.) Iz Raba se poroča: Ministrskemu predsedniku grofu Tiszi, ki se je vozil včeraj z avtomobilom skozi naše mesto, je ljudstvo prirejalo srčne ovacije.

Bivši ruski konzul v Sarajevu odpotoval v Švico.

DUNAJ 20. (Kor.) Bivši ruski konzul v Sarajevu Igelström, ki je bil, kakor znano v Budimpešti interniran, zbog svoje bolehnosti pa izpuščen, je prispel včeraj zvečer iz Budimpešte semkaj ter od tu odpotoval v Švico.

Konferenca Tisze in Berchtolda.

DUNAJ 20. (Kor.) Ogrski ministrski predsednik grof Tisza, ki je imel danes daljšo konferenco z ministrom za zunanje zadeve

grofom Berchtoldom, se je povrnil popoldne z avtomobilom v Budimpešto nazaj.

Švedska zbornica.

KRISTIANIA 20. (Kor.) Zbornica je v sprejela včeraj jednoglasno pri-dlog kombiniranega budžetnega in vojaškega komiteja, glede dovoljenja 15 milijonov kron. Odredbe, ki jih je vlada odredila glede na obče stanje, so se jednoglasno odobrile.

Praznik Sv. Štefana na Dunaju.

DUNAJ, 20. (Kor.) Danes dopoldne ob priliki praznika sv. Štefana, je bila v kaptujski cerkvi slavnostna služba božja, pri kateri je imel stolni propovednik iz Panohalme, profesor Bodio, slavnostno propoved v mažarskem jeziku. Prosil je božje blagoslova za avstro-ogrsko orožje. Vojaški vikar Bjelak je daroval slavnostno sv. mašo. Službe božje so se udeležili najvišji dvorni maršal grof Zichy, vojni minister vitez pl. Krobotin, kapitan ogrske telesne straže grof Longay, baronica Burian, grof Nemes, sekcijski šef grof Taloczy, državni tajnik pl. Vertesy, uradništvo ogrskega ministristva, častniki ogrske telesne straže in mnogo udov ogrske kolonije.

Bombni atentat na vlak.

NAPOLJ, 20. (Kor.) V vlak, ki je vozil danes iz Napolja proti Rimu, je neznan človek pri Poggiorale vrzel bomba, ki je padla v neki voz prvega razreda in eksplodirala. Pet oseb je bilo pri tej priliki ranjenih.

Smrt papeža Pija X.

Komornik, kardinal Della Volpe konstatira papežovo smrt.

RIM 20. (Kor.) Točno ob 10. uri je prišel komornik Della Volpe v Vatikan ter se je podal v papežovo stanovanje. Tu je prevzel v navzočnosti več kardinalov papežovo truplo v svojo zaščito ter dognal po obstoječih predpisih smrt.

Malo prej je osební zdravnik dr. Amici ob asistenci več zdravnikov napravil na mrtvem truplu več injekcij v srčno, da se isto ohrani.

Sožalje cesarjevo in drugih dostojanstvenikov.

DUNAJ 20. (Kor.) Generalni adjutant grof Paar se je pripeljal danes pred papeško nunciaturo t-r je v imenu Nj. Veličanstva izrazil apostolskemu nunciju v gorkih besedah cesarjevo sožalje.

Nadvojvoda Evgen je prišel osebno v nunciaturo, da izrazi svoje sožalje. Tudi več drugih udov cesarske hiše je kondoliralo. Popoldne sta izrazila svoj sožalje minister za una-je zadeve grof Berchtold in kardinal dr. Piffel osebno. Prišlo je tudi več diplom-rov, med temi tudi nemški poslanik plem. Tschirsky.

Sožalja izjava grofa Stürgkha.

DUNAJ, 20. (Kor.) Ministrski predsednik grof Stürgkh se je zglasil danes pri papeškem nunciju in v imenu avstrijske vlade izrekel globoko sožalje povodom papeževe smrti.

Sožalje dunajskega občinskega sveta.

DUNAJ 20. (Kor.) — V današnji občinski seji se je župan dr. Weiskirchner v svojem govoru spominjal umrlega papeža. Navzoči so govor poslušali stoli. Župan je izrazil trajno svojo sožalje kardinalu, državnemu tajniku Merry del Val in apostolskemu nunciju na dunaj kem dvoru ter odredil, da se v znak žalovanja razobesijo na stolpih dunajskega magistrala črne zastave.

Sožalje cesarja Viljelmja.

BERLIN 20. (Kor.) Cesar Viljelm je naslovil na kardinala Vannutelli ja sledečo brzojavko: Prosim Vašo eminenco, d. blagovolite sporočiti kardinalskemu kolegiju izraz mojega odkritega sočuvstva: vanja na velikem žalovanju, v katerem se nahaja katoliška cerkev vsled smrti svojega najvišjega poglavarja.

»Osservatore Romano« o smrti.

RIM, 20. (Kor.) »Osservatore Romano«, ki je izdal danes posebno izdajo s črnim robom, prinaša življenjski in karakteristiko papeža Pija X. in pravi, da je pokojnik zaprl oči, prestrašen vsled strašne vojne. Zgodovina bo govorila, da je bil glavni in trajni predmet skrbi in prizadevanj papeža, slava Boga in krščanski prepoved narodov.

»Wiener Abendpost« o papežu.

DUNAJ 20. (Kor.) »Wiener Abendpost« posveča papežu Piju X. članek, v katerem piše med drugim: Več kot enajst let je umrl papež opravil vzvišeno sveto

ljenje, da bi preprečil smrt tako velikega števila mladeničev v vojni.

Konklave.

RIM, 19. (Kor.) »Giornale d'Italia« razmotriva o težkočah konklave in pravi: Tudi če bi bila Italija v vojni, bi bilo v našem interesu, da zagotovimo prostost cerkve v vsakem oziru, da dokažemo vsemu svetu, da je papež tako svoboden, da niti evropska vojna ne more zabraniti svetemu kolegiju, da se ne bi sestal h konklavu. Storili bomo to sedaj tem bolj.

List se peča z osebnostjo novega papeža in pravi: Mnogi menijo, da bi zamogel biti izvoljen za novega papeža kak inozemski kardinal. List imenuje inozemskega kardinala van Rossuma, ki je reprezentant nevtralne države in kardinala Maffija in Ferrato.

Konklave bo, če se sestane, jako številno obiskan in slovesen. Videli bomo, da bodo različne države tudi kljub vojni na vsak način poskrbele za potovanje svojih kardinalov in jim zagotovile prisotnost v Rimu.

Papež žrtev vojne.

RIM, 20. (Kor.) »Tribuna« piše: Papež je žrtev vojne. V zadnjih dneh je sam diktiral veliko število depeš, da prepreči grozovite evropske vojne. Ta mu je pripadela smrtni udarec in ga spravila še ob zadnje moči, ki jih je imel.

RIM, 19. (Kor.) Neka vatikanska osebnost, ki je videla papeža pred kratkim, izjavlja v »Giornale d'Italia« da je evropska vojna jako vplivala na papežovo bolezen. Papež je rekel: Svoječas je zamogel papež preprečiti vojno. Koliko duhovnikov in seminaristov, ki so se nahajali še včeraj v Rimu kot kolegi, je moralo odpotovati, da vstopijo kot sovražniki v armado. Njegovo katoliško srce čuti to. Pri teh besedah so se mu vile solze.

Na mrtvaški postelji.

RIM, 20. (Kor.) Papež Pij X. leži, kakor je umrl, na mrtvaški postelji. Njegove poteze na obrazu so mirne. Na ustnicah je opaziti lahke nasmehe. Truplo je še nedotaknjeno. Sedaj pričakujejo kardinalske komornike Della Volpe, ki bo po običajnih formalnostih konstatiral smrt. Papež ima roke križem prs in drži v rokah malo razpelo. Ob postelji so štiri goreče sveče. Dva gardista v gala-uniformi stražita. V antikameri se nahaja oddelek gardistov.

Maše zadušnice.

RIM, 20. (Kor.) Prve maše zadušnice za papeža so darovali danes ob pol 4 zjutraj v papeževi zasebni kapelici komorniki Chiessini, Bianchi, Respighi in Marzolini. Ob pol 6 zjutraj so pričeli zvoniti po vseh cerkvah v Rimu. Ob 6 zjutraj je bil v mrtvaški sobi papeževi postavljen majhen altar, kjer so čitali kardinal Bileti in msgr. Bressan in Santelia maše.

Cirkularno naznanilo papeževe smrti.

RIM, 20. (Kor.) Kakor poroča »Messagero«, je kardinal, državni tajnik Merry del Val še tekom noči naznanil vsem kardinalom in zastopnikom Vatikana v tujini, papežovo smrt v posebni cirkularni depeši.

Brzojavna čestitka vrhovnega poveljnika nadvojvode Friderika cesarju.

DUNAJ 20. (Kor.) Armadni vrhovni poveljnik, Njeg. c. in kr. Visokost, general pehote, nadvojvoda Friderik, je poslal povodom Njegovega rojstnega dne sledečo brzojavno čestitko:

Njeg. c. in kr. apostolskemu Veličanstvu cesarju in kralju Francu Jožefu I, Grad Schönbrunn! V imenu celokupne armade in mornarice monarhije prosim Vaše Veličanstvo, da sprejme na znanje najudnostnejše čestitke celokupne obrambne sile.

Pripravljeni za težak boj, na severu in jugu že v sovražnih deželah, gledate armada in mornarica danes, kakor skoro pred 70 leti, v navdušeni udanosti na Vaše Veličanstvo, vzor neomajno zvestega izpolnjanja dolžnosti. Armada in mornarica prosite danes tem bolj goreče Boga za bogat blagoslov čestitljivemu in blagoslovljenemu cesarju in kralju.

Spominjajoč se velikih tradicij, pa dvigate danes armada in mornarica proti nebu tudi ostro, svetlo orožje in obnavljate staro vojaško prisego, sklenjeno že na neštevilnih bojiščih: v viharjih in bitkah, v bedi in nadlogi, do zadnjega vzdihljaja zvesti in pripravljeni umreti za čast in veličino Avstrije, žrtvovati premoženje in kri za milostnega vladarja in za ljubljeno domovino. Z navdušenim vzlikom: Bog blagoslovi! Bog ohrani in obrani Njegovo

Veličanstvo, ljubljene in milostnega vladarja, kralja in vrhovnega vojskovodjo.

Nadvojvoda Friderik, gen. inf.

Cesar je na to brzojavko odgovoril sledeče: Pričetek 85. leta blagostanju mojih držav in procvitu armade posvečenega življenja, je dobil s čestitko armade in mornarice še posebno slovesen značaj. V viharju, ki buči okoli monarhije, gledam hrabro in srčno skupno vojaško silo. Njim in vsem voditeljem, ki uživajo moje zaupanje in blagoslov domovine, vsem hrabrim, ki se bojujejo za čast in obstoj domovine, vsem najlepša hvala in srčen pozdrav vrhovnega vojskovodje.

Franc Jožef, m. p.

Oskrunjenje Hamerlingovega spomenika v Gradcu.

GRADEC, 20. (Kor.) V noči od včeraj na danes je neznan človek polil Hamerlingov spomenik v mestnem parku s črnim, tako, da so glava, spodnji del kipa in pa podlaga spomenika počrnjeni. O zločinu ni nobenega sledu.

Ruska proklamacija na Poljake.

CARIGRAD 19. (Kor.) »Tani« se proklamaciji velikega kneza Nikolajeviča na poljsko prebivalstvo, silno čudi. Poljaki, ki so bili dosedaj najbolj zatirani narod na Ruskem, naj bodo deležni sedaj izrednega pomilovanja in varstva. Tudi »Ikdam« piše v enakem smislu.

CARIGRAD 19. (Kor.) »Terdzumani Hahdikat« poroča rusko proklamacijo na poljski narod in tudi vse obljube napram židom, ki so bili dosedaj vedno zatirani. »Ikdam« napada francosko časopisje v Peri, ki zagovarja tropsorazum.

Isti list primerja iz Avstrije prihajajočo poročila z onimi, ki jih razširja tropsorazum in konstatira, da primerjanje nikakor ne izpada ugodno za triplecento, ki razširja želje za resnico. To dokazuje nemormalno duševno razpoloženje.

Poljska cerkev v Pešti.

BUDIMPEŠTA 20. (Kor.) Protektorat nad poljsko cerkvijo, ki se zgradi v Budimpešti, je prevzela nadvojvodinja Zita.

Amerika za naš Rdeči križ.

DUNAJ, 20. (Kor.) Ameriška družba Rdečega križa je po ameriškem poslaniku na Dunaju ponudila avstrijski družbi odposiljatev pomožne kolone. Ta kolona obstoji iz treh izkušanih zdravnikov, 12 izvežanih strežnic in vsega potrebnega materiala za rezervno bolnišnico. Ameriška pomožna kolona se odpelje v Evropo na posebni ladji z zastavo Rdečega križa. Človekoljubno ponudbo je seveda naša vojna uprava takoj sprejela.

Priprave za izvolitev novega papeža.

Po oficijelno objavljeni papeževi smrti preide vsa papeževa oblast na zbor kardinalov, kateri izberejo iz svoje srede takozvani vladajoči zbor, ki vlada v imenu papeža, a člani se menjajo vsaki dan, do izvolitve novega papeža. Ta kongregacija pozove tudi vse kardinale, da se zberejo na izvolitev novega papeža.

Po papeževi smrti se kardinali vsakega jutra zbirajo v takimenovano glavno kongregacijo in se posvetujejo o predmetih, katere je določil papež Klement XII. (l. 1723), čitajo se namreč odredbe za izvolitev novega papeža, katerih odredb se morajo kardinali strogo držati. — Glavne odredbe so sledeče:

- Deseti dan po papeževi smrti mora pričeti volitev novega papeža po onih kardinalih, ki so prisotni, ne čakajoč na druge kardinale, ki niso še dospeli od zunaj.
- Kardinali, kateri stanujejo v papeževi državi, morajo se zopet izrecno ponovno pozvati.
- Nikaka cenzura ne odvzema kardinalom volilne pravice.
- Niti cerkveno prokletstvo, v katero je kdo padel, ne izključuje kardinala od volitve.
- Volitev se mora vršiti v zaprtem prostoru, imenovanem »konklave«.
- Izvoljenec mora imeti dvetretjinsko večino glasov za svojo osebo.
- Ako ni zadostnega števila glasov, mora se delovati na to, da se to število došeže s pomočjo »pristopa« (accessus).
- Ako je izvolitev kompromisna, potem nobeden kompromisnik ne more dati sebe glas.
- Ako novoizvoljeni papež ni škof, mora si dati podeliti tofniče rede.
- Izvoljenec papeža ni treba, da kdo potrdi, ker on ne dobiva oblasti od nikogar na zemlji, temveč naravnost od Boga.

11. Novemu papežu stavi se na glavo trojno kromo (tiara) v znak vere sv. cerkve v presvetlo trojico in kakor znak največje moči, časti in sodstva na svetu v duhovnih stvarih. S tem se mu je zajedno podeljevala tudi oblast kakor kralju v njegovi posvetni državi.

Po prečitanih tega izročila kardinal - kanclerško - kardinalskemu zboru »ribečev prstan« in »pečatnik« in oba se razbijeta na kosce, ker se v času, ko nima cerkev papeža, ne izdajajo ne »bule« ne »breve«. Na to izvoli kardinalski zbor dva prelata, od katerih ima eden govoriti nagrobni govor pok. papežu, a drugi pozdravni govor ob dočetku novoizvoljenemu papežu. Nadalje izvoli dva kardinala, katera imata raziti, da se za konklave uredi vse, kakor predpisuje zakon. To je prva seja kardinalskega zbora.

V drugi seji so se urejevale navadno stvari, ki so se tikale cerkvene države. V tej seji poročata ona dva kardinala, ki sta bila izvoljena, da pripravita vse potrebno za konklave, da sta izvršila svojo nalogo.

V tretji seji izvolijo kardinali potom tajnega glasovanja izpovednika za konklave.

V četrti in peti seji izvolijo se dva zdravnika, dva rancelnika, eden lekar, dva brivca s pomagači vred, kateri vsi se podajo skupaj s kardinali v konklave.

V šest seji razdeli najmlajši kardinal - dvajset let v konklavu potom srečkanal med kardinale.

V sedmi seji izvolita se dva kardinala, ki morata točno paziti, da ne pride v konklave nihče, kateri nima tam opravila. Tema dvema kardinaloma izroči se točn popis oseb, ime in priimek, stan, domovina od vsakega kardinala, ki ima prii v konklave.

V deveti seji izvoli kardinalski zbor 5. tri kardinala, katerim je naloga točno paziti nad zapretem konklavu in na red v istem. Na to vsprejemajo se sožalje nad umrliim papežem izražajoči poslaniki tujih držav.

Današnji solnčni mrk.

Že od nekaj so vsi narodi s posebnim zanimanjem razmotrivali naravne prikazni. Solnce, čegar blagovorna svitloba in toplota daje naravi življenske moči, se večkrat pokrije z nekim temnim zagrinjalo. Tega pojava so se ljudje v starem veku zelo strašili. Premišljevali in s svojimi očmi zroč, kako počasi ugajajo izvor vsega življenja, je človek trepetal od strahu, ki ga je pa kmalu zopet minil. To, kar so ljudje pričakovali svoječasno s strahom in trepetom, pričakujejo današnji učenjaki nestrno, da iz tega veličastnega pojava solnčnega mrka proučujejo solnce samo. Kako solnčni mrk nastane? Zelo enostavno. Mesec se suče okolo naše zemlje. Kadar pride na svojem potovanju okolo nas ravno pred solnce, takrat nam njegova plošča zakrije za nekoliko časa solnčno ploščo. Mi takrat vidimo solnce povsem pomračeno, ali ga vidimo v podobi mlajali ali pa samo malo počrnjeno. Danes imamo priliko razmotriti ta veličastni prirodni pojav. Danes mrkne solnce popolnoma za precejšnji del Evrope, za nas pa mrkne solnce prilično za tri četrtine svoje površine.

Solnčni mrak začne danes v obče ob 11 uri 12 minut dopoldne in to v južnem delu Hudsonovega zaliva v severni Ameriki, konča pa ob 3. uri 57 minut popoldne pri iztoku reke Indus v Aziji. Mrknjenje se bo deloma popolno, deloma parcijalno videlo v severo-vzhodni Ameriki, na severnem delu atlantskega morja, v vsej Evropi, v severni Afriki in v zapadni polovici Azije. Na tem ogromnem prostoru bo vidljiv večinoma samo delni mrk, popolni pa bo viden na veliko manjšem prostoru.

Popolni mrk začne ob 12. uri 25 minut popoldne in konča ob 2. uri 43 minut. Dolgost popolnega mrka po zemeljski obliki znaša 10.800 kilometrov. Njegova hitrost je vratolomna — 49 kilometrov na minuto. Pojav popolnega mrka se istočasno vidi v Širjavi do 180 kilometrov.

Vse znamenite zvezdarne svete odposiljejo svoje učenjake, da z izvrstnimi instrumenti opazujejo in proučujejo popolni mrk.

PODLISTEK

Rdeči mlín.

Roman. - Spisal Xavier de Montépin.

Mislite si sedaj njih začudenje, ko so videli, kako se je chevalier približal Tancredu in ga, s klobukom v roki, nagovoril tako-le: »Dvojbojeval sem se že več, nego dvajsetkrat in vsikdar srečno, gospod marki... na mojem pogumu ni torej dvomiti, kar mi olajšuje izjavo, ki vam jo imam podati... Prišel sem včeraj od prijateljskega zajutka, ko mi je bila čast, da sem vas srečal v Rue St. Dominica. Bil sem nekoliko omamljen po šampanjcu in sem se vedel nespričo vam na povsem neprimeren način... Prosim vas danes oproščenja; ako izvolite to sprejeti, ne greva dalje... Če bi se pa nadalje cutili žaljenega, vam seveda ostajam na razpolago, da vam dam dolžno zadostitev.«

Gospod d'Herouville je poslušal te spravljive besede nagribančerega čela in stisnjenimi zobmi.

Kaznol je na srečni meč pustolovca, da se ni ekzistencije, ki mu je bila v breme. Ni sicerj tega razčaranja dobrovoljno, in trč je izrazil namen, da vzame v roko meč.

Ali ta namen je preprečil n stop gospodov de Rieux in Anhaltkega, ki sta po o-

Posebno fizični sestavi solnca se ob njegovem mrku posvečuje velika pazljivost. Prvi, ki je začel natančneje proučevati fiziko solnca, je bil slavni Secchi.

Njegovih teorij se drže še današnji astronomi.

Bolj kot se jugu bližamo, tem manjši del solnca vidimo pomračen. Pri nas potemni približno 73 odstotkov solnčne plošče.

Opazujemo ga najprimerneje s okajanim steklom; prikaže se nam kot mlada, približno en dan stara luna.

V Trstu prične mrk ob 12. uri 23 minut, konča ob 3. uri 48 minut, velikost 0.73.

V Puli prične ob 12. uri 25 minut, konča ob 2. uri 49 minut, velikost 0.73.

Na Reki prične ob 12. uri 25 minut, konča ob 2. uri 50 minut, velikost 0.73.

V Zagrebu začne ob 12. uri 25 minut, konča ob 2. uri 50 minut, velikost 0.77.

V Ljubljani začne ob 12. uri 23 minut, konča ob 2. uri 48 minut, velikost 0.75.

V Kotoru začne ob 12. uri 35 minut, konča ob 2. uri 59 minut, velikost 0.75.

V Zadru začne ob 12. uri 28 minut, konča ob 2. uri 52 minut, velikost 0.73.

V Sarajevu začne ob 12. uri 32 minut, konča ob 2. uri 56 minut, velikost 0.76.

Ko bo pokrita polovica solnčne plošče, bo opaziti sprememba v atmosferi.

Toploter nam pokaže spremembo temperature. Nebo postane sivo-temno, samo na robu obzorja bo nekaj svetlejš.

Tudi živali opazijo to naglo izpremembo. Tice lete v svoja skrišališča. Netopirji večkrat prilete iz svojih beznic, kakor ponoči. Človek sam, dasi dandanes že dobro ve, da ta pojav nima nikakorčnega pomena in posledic, je nekako neugodno vznemirjen.

Z dobrim daljnogledom, z otemnelim steklom, opazimo lahko v kotih, ki jih povzroči temna plošča s solnčno ploščo, del solnčne aureole, svetle plamenice, takozvane solnčne protuberance.

Do leta 1927 ne bo več tako velikega solnčnega mrka.

Domače vesti.

Selitveni termin v Trstu odložen! Razglas c. kr. primorskega namestništva. Z ozirom na to, da je vojni stan povzročil izredne razmere in glede na to, da v Trstu skoraj vse najemne pogodbe določijo samo dan 24. avgusta kot selitveni termin, je pričakovati, da se tega dne namnožijo selitve in menitve stanovanj.

Ker napravljajo izpraznjevanje stanovanj gotovo v sedanjih razmerah velike denarne in dejanske težavnosti in povzročijo lahko tudi motenje javnega miru in reda, razširjam dogovorno s c. in kr. vojaškim postojnim poveljstvom v Trstu iz javnih državnih ozirov selitveni termin od 24. avgusta za nedoloten čas in prepovedujem do daljne naredbe preselitve brez oblastnega dovoljenja.

C. kr. policijsko ravnateljstvo določi s posebnim naznanilom, ali bo slučajno dopuščeno v posameznih okrajih preseliti se po gotovem površnem redu in na katerih dneih.

Vrh tega si pridržujem dovoliti posamezna preseljevanja na posebne prošnje najemnikov stanovanj, ali hišnih gospodarjev.

V Trstu, dne 18. avgusta 1914.

C. kr. namestnik: Hohenlohe I. r.

Smrtna kosa. Po kratki bolezni je umrl včeraj zjutraj v Trbižu višji policijski svetnik in voditelj III. oddelka na tržaškem policijskem ravnateljstvu, gospod Karl Frener. Pokojnik je bil rojen leta 1859 v Inostumu in je vstopil v državno službo v letu 1882 kot konceptni praktikant. Po 14 letih je bil imenovan policijskim svetnikom, a leta 1889 definitivnim višjim svetnikom. Dasi zaveden Nemec, ni kazal nasprotstva do Slovencev in je bil splošno priljubljen zbog svoje naravi in dobrotosti srca.

Maša-zadušnica za ponesrečence »Barona Gautscha«. Presvitiški škof tržaškoposki, monsignor dr. Andrej Karlin vabi tržaške katoličane k maši-zadušnici za ponesrečence »Barona Gautscha«, ki se bo vršila danes v prestolni cerkvi. Ker pa je vabilo k maši nalepljeno po mestu samo v italijanskem jeziku, si dovoljujemo vprašanje, kdaj bo taka maša za katoličane slovenske narodnosti? To vprašanje je

pavičevanju nasprotnika proglasila stvar za rešeno in nista ob enostranskem postopanju ma-kija hotela temu služiti kakor prič.

Obotavljaje se je Tancred odnehal, obrnil naenkrat Chevalierja hrbet in se oddaljil se svojo prijateljsko.

»Hvala bogu, da je enkrat konec te neumne stvari,« je zaklical de Reux, ko so drčali po poti proti Parizu. »Nadejam se, ljubi Tancred, da sedaj ne bo nič več ovira o naj-nemog potovanja v Port-Marly... Doslej je moj nemir nalagal moji nestrpnosti molk, no, sedaj je moj prijatelj pomirjen in nestrpnost zažubljena stopa zopet v svoje prave lice.«

»Umejem to popolnoma, drago dete,« je odgovoril marki z nasmehom, ki ni bil brez grenkobe, zato hočem vaše muke skrajšati kolikor možno. Gospod Anhaltski naj izopred svojimi vrtni; potem pojdeva za trenotek v hotel in od tam se podava v Port-Marly.

Uverjen sem, ljubi marki, je nadaljeval gof de Reux, da vi hrepente istokot, po obujmu gospo d'Herouville, kakor želim zavzeti zopet drago Matildo po tako dolgi odsotnosti.«

Tancred ni odgovoril.

Uro potem je vozil voz preko Champs-Élysées, sedel v kolo in se vsenajal pri strmim griču pri Courbevoie. Ali nika ne-že da je zopet v stavla potrpjivo in rind ga gofa na izkušnjo. Nekako od vasi M-ster-se je kocija hbitu naniha na stran in

tem bolj upravičeno z ozirom na deistvo, da vse civilne državne oblasti, kadar reflektirajo v sedanjih časih na sodčovanje vsega takajšnjega prebivalstva, izdajajo svoja naznanila v treh in celo štirih, in med temi v dveh slovenskih jezikih.

Vojsna pravila za one, ki so ostali doma. V nekem nemškem listu čitamo nastopna modra pravila za vse one, ki so ostali doma:

Ne le bojno polje, ampak tudi tvoje štiri stene hočejo videti junake. Plačuj svoje račune. Ohranjal sebe in svoje zdrave, da ne bodo nikomur v nadlego. Dajaj priliko za zaslužek, kjer le moreš. Drži svoje stvari v redu, da boš mogel vsak čas doprinajati žrtve. Premisli, koliko moreš in ne zanašaj se na druge. Ne računaj na same zmage, in postavi glavo tem trdnje pokonc, kadar si čul o kakem porazu.

Vsakdo more vsak dan storiti kaj dobrega, pa bilo le tudi, da je komu prijazno stisnil roko. Brezglavost v notranjem je huja, nego izgubljen bitka na bojišču. Daj, da bodo tvoji otroci sodoživljali te visoke ure in ne dovolj prepria v hiši. Bodi pomosen na to brezumno uro usode svojega naroda. Začeli smo v velikem. Ali izkušnja pride šele in ne sme najti nobenega malega med nami. Potem bomo vredni svojcev na bojnem polju. En narod — ena usoda!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda naznanja, da je letošnja velika skupščina, ki je bila nameravana meseca septembra v Gorici, preloženca na nedoloten čas.

Tržaška kmetijska družba ima danes ob 4 popoldne v svojih prostorih odborovo sejo; vabljeni so tudi predsedniki gospodarskih svetov in zaupniki družbe. Vsled velike važnosti dnevnega reda naj se je vsi udeležijo.

Samomorilni poskus. Predsnočnim ob poltneh je hotela 22 letna, v neki toleranci hiši v ulici del Solitario bivajoča Josipina Pržanić zapustiti to solno dolino ter je v to svrhu izpila nekoliko octove kisline. — Ko so njene tovarišice prišle temu na sled, so pozvale zdravnika z zdravniške postaje, ki je nesrečnici izpral želodec in jo dal potem prepeljati v mestno bolnišnico.

Nevarno posteljo si je bil predvčerajšnjim popoldne izbral oglaš Tomaž Špelar. Ki sicer stanuje v ulici del Pozzo bianco št. 4. Bil je namreč truden — morda se ga je bil tudi nekoliko nalezel — in vsled tega je legel in zaspal kar pod milim nebom v stari prosti luči. A ko se je zbudil, je konstatiral, da mu je med spanjem neznan umzovč vzel iz notranjega jopičevega žepa 100 kron denarja.

Tatovi v lekarni. Predsnočnim so neznan tatovi ulomili v lekarno Praxmarer na Velikem trgu. Revčki so namreč iskali zdravila proti sušici — svojih žepov. Seveda niso tega zdravila iskali po raznih vrših in steklenicah v lekarni, temveč so šli direktno nad kontrolno blagajno, iz katere so vzeli 140 kron denarja. V neki drugi železni škatli je bilo še 90 kron denarja, a tatovi so jih pustili tam; to pa seveda je zato, ker niso vedeli zanje.

Na delu zasačeni vlomilci. Predsnočnim ob 9. uri je nadnik državne železnice Konrad Korošec zasačil dva umzovčica, ko sta skušala vlomiti v barako, ki se nahajala na 5. obrežju v novi prosti luči in v kateri prodaja Aristide Fabris razne jestvine ter vino in pivo. S pomočjo dveh tam nahajajočih se vojakov je g. Korošec oba umzovčica aretirat ter ju izročil policiji. Bila sta to policiji in sodišču dobro znana potepuha 20 letni Kristijan Gratton iz Tržiča in 23 letni Valentin Hrus, doma z Jesenic.

Ker je šel na roko ubeglemu kaznjencu Josipu Bregantu. Včeraj zjutraj je bil aretiran Josip Cedilnik, stanujoči v Rojanu na Marčevju št. 334, in sicer zato, ker je bil vzel pod streho onega kaznjenca Josipa Breganta, o katerem smo včeraj poročali, da je v Divači skočil iz vlaka in da je bil potem aretiran v Rojanu. — Bregant je bil prvotno obsojen v smrt na vešalih, a cesar ga je pomilostil in mu spremenil kaznen v 18 letno težko ječo.

Umrli so: Prijavljeni dne 20. t. m. na mestnem fizikatu: Somadossi Josip, 58 let. ul. D. Rossetti št. 31; Salvagno Lucijan, 3 mesece in pol, ul. delia Torretta št. 4; Sancin Nikolaj, 14 let. Skedenj št. 160; Božič Ladislav, 6 mesecev, ul. Media št.

čuti je bilo neko pokanje. Kolo je običajlo v neki luknji na cesti in os se je zlomil. M rali so izstopiti in najeti v Mant re ka njolno, ako niso hoteli peš prehoditi poti do cilja svojega potovanja.

Tancred se je izrekel za to poslednje ker vse, kar je moglo zategniti njegov prihod v grad Port-Marly, se mu je zdelo kakor do brota neba.

Drugeče Hector de Rieux. Ta ni mogel skrivati v notranjem plametečega veselja na svidenju z ljubljeno.

Neprestano je govoril o bližnji svoji sreči; govoril je o tem s tako ognjevitostjo, da ni opazil niti molka svojega tovariša, niti bolestnega izraza na njegovem licu.

Slednjic pa je vendar postal pozoren na te simptome, ki so tako malo soglašali z navadno živahnostjo Tancreda.

Hkratu je občutil, kako mu pojema veselje napram tej čudni mrzloti ter je vprašal: »Zakaj se vidite žalostni in zmedeni? Kaj vam je Tancred?«

»O dete,« je odgovoril marki na to vprašanje, »od danes zjutraj se borim brezuspešno proti neki nemodni in hudi slabosti. Glava mi gori... mrzlico imam. — Ne smete se torej rudi mojega molka ne čuditi, ne vznemirjati.«

Plašite me!« je zaklical mladi mož. »O Bog, da le ne postane zlo hujske!«

(Dallé)

7. — V mestni bolnišnici dne 17. t. m.: Hišlič Vincenc, 25 let; Cink Armanda, 53 let; Milocco Josip, 52 let; Pečarič Ana, 38 let; Furlani Nikolaj, 59 let. — V bolnišnici pri Sv. Mariji Magdaleni dne 19. t. m.: Mihalič Fran, 25 let.

Za Rdeči križ.

Uprava »Edinosti« je prejela dalje: dr. Vekoslav Kisovec K 10.—; Fran Štrekelj K 10.—; Ivan Volk K 10.—.

Skupaj v tem izkazu K 30.—.

Prej izkazanih . . . K 4299.06

Skupaj K 4329.06

Za družine vpoklicanih je zadnjič pomotoma izostal dar Obtrnijskega društva pri Sv. Mar. Magd. spodnji v znesku K 25.—.

Max, Elena, dr. Arminij, inž. Rihard Brunner K 20.000, Marjan Petronio K 100, Evangeljska občina K 500, Hugon Arnstein K 10, Robert Stransky K 10, Pavel in Ana Langhein v počaščenje spomina Nore Gerolimich K 20, J. R. K 4, Stefan Pausig, krčmar v Nabrežini K 10, Berta Tschurtschenthaler K 10, Karlina Fuchs K 10, Ivan Robba K 20, Anonimno uvoznno društvo »Agrimaria« K 200, Andrej Karis K 10, inž. Iv. Righetti K 20, za neko stavo K 1, R. Ludolphs - Hamburg K 500, Iginij vit. pl. Scarpa K 50, K. K. K 5, Julija vd. Kramer K 5, Albert Brosch K 5, Anton Cek K 20, A. Aichner - Asfaltersbach K 5, potom »Piccola« K 1349.

V blagu so darovali: Alica Piber, Marija Struppi, Viktor Maddalena.

Vesti iz Goriske.

Iz Gorice. Zahvaljujoč se Vam, da ste priobčili prvi izkaz darov, in proseč Vas nadaljne naklonjenosti, Vas prosim za objavo sledeče zahvale in obvestila:

Vsem blagodušnim darovalcem, še posebno pa poštvovalnim nabiralcem in nabiralcem, bodi tem potom izrečena najtoplejša zahvala, ob enem pa prošnja do vseh onih darovalcev, kojih imena še niso objavljena, naj blagovoljno potpre. Radi obilega dela pri zabeleževanju darov in radi zmanjšane oblike časnikov se objavljanje ne more izvršiti tako brzo, kakor bi bilo želeli.

Hkrati naznanja podpisani odsek, da se je osnoval na c. kr. okrajnem glavarstvu v Gorici »Okrajni vojnopomočni odbor« z nalogo, da bo po možnosti naklanjal enkratne podpore prepotrebim rodbinam vpoklicanih vojakov. Imenovani odbor je vpoklicanih vojakov, da le-ta v njegovem imenu nabira prispevke ter jih potem njemu izroča. Vsakdo torej, ki se je namenil, da žrtvuje kak dar v prilog ubogim našim rodbinam, naj ga izvoli doposlalati podpisanoemu odseku pod naslovom: **Dr. Srebrnič, teol. prof. v Gorici,** ki ga nemudoma izroči svojemu namenu. Slovenski odsek Deželnega pomožnega društva za Rdeči križ.

V Gorici, dne 19. avgusta 1914.

Vesti iz Istre.

Za avstrijski Rdeči križ v podgrajskem okraju. b) Hrušica: Rogač Ant. K 3.—, Marincić Ignacij 2.—, Marčelja A. 1, Pavlin M. 1, Ljubič Jože 8, 1.—, Fabiačič Jernej 94, 1.—, Sajina Ana 1.20, Dilenard Marija 1.—, Valencić Ivan 1.—, Uković Ana, —.30, Mavrič Marija 13, —.10, Firm Marija 15, —.20, Fabjančič Ana, Trst —.30, Gombač Luka, Trst 40, Stefan Tončič 21, —.40, Cek Stefan

Paroplovna družba D. Tripčevič & C. i, Trst

Ekspresna vožnja TRST-BENETKE in nazaj

s krasnim parnikom na turbine „VENEZIA“

Prevoz v treh urah.

Saloni I., II. in III. reda. Brezlični brzojav. — Moderni komfort. Iz Trsta (pomol Sv. Karla) vsaki dan ob 8 zjutraj; iz Benetk (Bacino S. Marco) vsaki dan izvežmi nedelje ob 2 pop., v nedeljah ob 7 zvečer

vrhu tega s parnikom na dva vijaka „G. Wurmbrand“

Iz Trsta vsako soboto ob 2 pop. in vsako nedeljo ob 5 pop.; iz Benetk vsako nedeljo in ponedeljek ob 9 zjutraj.

NB. Vožnja obeh parnikov je kombinirana z nočno črto av. Lloydja i. s. parnika „Almisa“ in „Metcovich“ ki odhajata toliko iz Trsta, kolikor iz Benetk ob polnoči.

Pojasnili, prospekti in vozni listki pri družbi v Trstu, Piazza della Borsa 12, Avstr. Lloyd, Potniški urad in v drugih potniških uradih, kakor tudi v društveni lopi na pomolu Sv. Karla.

(Glasom društvenega opravilnika.)

!! Vsled nastalih razmer !!

prodajamo od danes naprej

do vštrevši 24. avgusta t. l.

obleke, površnike

srajce, kravate, OBLEKE ZA OTROKE itd.

za vsako sprejemljivo ceno.

BOHINEC & C. TRST

ulica Ponterozzo 8, vogal ul. Nuova 13.